

MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

XXVI. TELEKI PÁL KÁRPÁT-MEDENCEI FÖLDRAJZ - FÖLDTAN VERSENY

MEGYEI/BUDAPESTI FORDULÓJÁNAK FELADATLAPJA 2017/2018. tanév

8. osztály

Közreműködő és támogató partnereink:

További támogatók:

Alapítvány a Közjóért, Biocentrum Kft., Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat, Magyar Földrajzi Társaság, Magyarhoni Földtani Szolgálat, Magyar Geofizikai Egyesület, Magyar Hidrológiai Társaság, Miskolci Egyetem Ásvány- és Földtani Intézet, Szegedi Tudományegyetem Földrajzi és Földtudományi Intézet, Szerencsejáték Service Nonprofit Kft., TIT Bugát Pál Egyesület, Nemzeti Park Igazgatóságok

Kedves Versenyző!

Kérünk, mielőtt elkezdenéd a feladatlap kitöltését, figyelmesen olvasd át az alábbi útmutatót!

ÚTMUTATÓ

A feladat megoldásához segédeszköz nem használható! Könyvet, térképet, mobiltelefont a versenyre bevinni nem lehet. A feladatokat tintával (golyóstollal) kell megoldanod. Mielőtt válaszolsz a kérdésekre, jól gondold át a feladatot.

Ne időzz sokáig egynél! Ha megakadsz, nyugodtan menj tovább!

A kihagyottakra akkor térj vissza, ha már valamennyi kérdésen végighaladtál, és még van időd!

A feladatlap összesen 100+10 kérdést, illetve feladatot tartalmaz. A plusz 10 feladatot is meg kell oldanod, de azokat csak holtverseny esetén, a döntésnél vesszük figyelembe!

Az egyes feladattípusok előtt útmutató található. Ezek tanulmányozása elengedhetetlen a helyes megoldáshoz.

A feladatok elvégzése után a végleges válaszokat vedd át az Értékelőlapra.

Az Értékelőlapon már nem javíthatsz, az átjavított válaszokat már nem fogadjuk el.

Kérünk, törekedj olvasható írásra.

Minden helyesen megoldott válasz 1 pontnak számít. Az elérhető maximális pontszám: 100 pont.

A feladatok megoldására 2 óra, azaz 120 perc áll a rendelkezésedre.

Jó munkát, sikeres versenyzést kívánunk!

ÉLET A TANYÁN

Útmutató: Olvasd el a HVG honlapján 2016-ban megjelent cikket, majd a cikk alatt található kérdéseknél karikázd be a lehetőségek közül a helyes választ! (Kivéve az első feladatot, mert ott neked kell kiszámolnod a megoldást!) Válaszaidat vezesd át az értékelőlapra!

Két brit fiatal megunta a kényelmes életet, és egy merész húzással új otthon választottak maguknak. Otthagyták Nagy-Britanniát és Magyarországra költöztek, itt találtak ugyanis olyan házat, amit ki tudtak fizetni: egy meglehetősen szerény állapotban lévő tanyaszerűséget. Áram, vízvezeték, fűtés nincs, de boldogság elmondásuk szerint most végre van.

Miközben tömegek költöztek el Magyarországról nyugatra munka és jobb életszínvonal reményében, addig egy brit házaspár éppen az ellenkező irányba, keletre indult el. Míg mások örömmel hagynak ott egy dűledező házat egy komfortosabb otthonért, ők éppen egy lepukkant, évek óta üresen álló ingatlant választottak ki maguknak a Somogy megyei Gadácson. Ezt találták ugyanis a neten annyi pénzért, amennyijük volt.

Ötezer font volt a keret. Ebből háromezret költöttek házvásárlásra, és kétezret a legszükségesebb felújításokra.

Julia Pryke és Gareth Shone korábban Berkshire-ben élt: a nő fodrászként, a férfi cipészként dolgozott, de nagyon unták a kényelmes hétköznapokat, és váltani akartak. Új életük semmiben sem hasonlít a régire, és még az sem zavarja őket, hogy nem beszélnek magyarul.

A ház tényleg minimalista. Napelem segítségével állítják elő a számukra szükséges mennyiségű energiát, kályhával fűtenek, és víz csak az udvaron van, zuhanyozni is ott szoktak. Pottyantós WC-jük van, az ott keletkező biomasszát is hasznosítják. Amikor odaköltöztek, tűzhelyük sem volt, mostanra azonban a 70 fontnak megfelelő összegből beszerzett fatüzeléses kályhájukkal ezt a problémát is megoldották.

A házban van külön hálószoba és nappali rész, a legkényelmesebb helye azonban valószínűleg a kutyájuknak, Peppernek van, neki egy klasszikus, négy lábúaknak készített, bélelt fekhely jutott.

Julia és Gareth naponta hatfontnyit költenek a megélhetésükre, de még ezt az összeget is csökkenteni akarják azzal, hogy amit lehet, megtermelnek a konyhakertjükben, és csirkéket, nyulakat is nevelnek.

A fiatalok magabiztosnak tűnnek, de a brit *Channel 5* náluk forgató munkatársának elismerték, hogy ők is bepánikoltak, amikor meglátták, milyen állapotban van a ház, amit megvettek. Otthon mindenki azt mondta nekik, hogy nagy hibát követnek el a költözéssel, és eleinte még ők is így vélték.

Az első hónapjaik Magyarországon nagyon kemények voltak, mert minden idejük és energiájuk arra ment el, hogy megmentsék a házat az összeomlástól. (...) Julia és Gareth fent vannak a Facebookon, mindketten posztolták már a műsorból készített ízelítőket, de konyhakertjük és baromfiudvaruk büszkeségeiről is tettek közzé fotókat.

(HVG, 2016. november . 8.

http://hvg.hu/elet/20161108_duledezo_magyar_tanyan_kezdet_uj_eletet_egy_brit_par_a_szuleik_sem_ismertek_rajuk)

- 1) Ha a fiatalok 2016. június 1-jén vették az ingatlant, és akkor egy font eladásakor 401 forintot lehetett kapni, hány forintért vették az ingatlant? _____ (Ft)
- 2) Hogy nevezzük azt a folyamatot, amikor a fiatalok Angliából Magyarországra költöztek?
A) vándorlási hajlandóság
B) migráció
C) belső vándorlás
- 3) Melyik gazdasági szektorban dolgoztak a fiatalok Angliában?
A) első
B) második
C) harmadik
- 4) Melyik energiahordozók csoportjába soroljuk a kályhában elégetett fát?
A) elsődleges/nem megújuló
B) másodlagos/megújuló
C) elsődleges/megújuló
- 5) Mit termel a ház tetején működtetett napelem?
A) Elektromos áramot, például a mobiltelefonok feltöltéséhez.
B) Fűti a meleg vizet a zuhanyozáshoz.
C) Biztosítja a hőt a főzéshez.
- 6) Melyik magyar régióban telepedtek le az angol fiatalok?
A) Dél-Dunántúl
B) Közép-Dunántúl
C) Nyugat-Dunántúl
- 7) Mi jellemző leginkább erre a régióra?
A) Magyar és uniós viszonylatban is fejletlen, kevés település, de azok főként városok, magas munkanélküliség, de kevés az elvándorlás, nagy a mezőgazdaság szerepe.
B) Magyar és uniós viszonylatban is fejletlen, bezárt ipari központok jellemzik, kevés városlakóval, sok aprófaluvall, sok szántóval, erdővel, kevés legelővel, átlagos munkanélküliség.
C) Közepesen fejlett régió, nagymértékű elvándorlás, kifejezetten kevés település, nagy működő tőke, kis munkanélküliség, kevés szántó, sok erdő jellemzi.
- 8) Ha jellegzetesnek vesszük a település környezetének földtani felépítését, akkor mi jellemző leginkább rá?
A) A mélyben található mészköves és bazaltos alapkőzetre a folyók nagy mennyiségű homokos üledéket szállítottak, amely megkötött buckáival hullámos dombvidéket alakított ki.
B) A mélyben óidei kristályos kőzetek találhatóak, melyre később folyók által szállított kavicstakaró rakódott. Mivel a folyók gyakran változtatták a medrüket, a kavicstakaró változatos formákban jelenik meg a tájon.
C) A mélyben középidői és újidei tengeri üledékes kőzetek találhatóak, majd arra folyami hordalék, kavics, homok, agyag, később lösz rakódott. A folyók törésvonalak mentén szabdalják fel a felszínt.

- 9) Az internethasználók háromnegyede egyfajta internet-szolgáltatást használ. Az angol fiatalok is a többséghez tartoznak. Melyik ez a szolgáltatás?
- A) vezetékes internetet
  - B) wifi-t
  - C) mobilnetet
- 10) A két angol fiatal hány emberrel osztozik a tanyai életformában Magyarországon?
- A) kb. 50 000 emberrel
  - B) kb. 170 000 emberrel
  - C) kb. 5-6 000 emberrel
- 11) A cikk alapján mi jellemzi a fiatalok céljait, életmódját?
- A) Energiatakarékos lakossági megélhetési forma képviselője, amely az energiaköltségek csökkentésére helyezi a hangsúlyt.
  - B) Igazi startup vállalkozás beindítása, amelybe külföldi tőke (font) is áramlik.
  - C) Olyan városból a vidékre költöző vállalkozás kiépítése, amely jól szervezett mezőgazdasági tevékenységet folytat, lehetőleg piacra termelve.

MAGYAR STARTUP VÁLLALKOZÁSOK

Útmutató: Az alábbiakban olyan hazai startup cégek tevékenységéről olvashatsz, amelyek pályázaton támogatást nyertek induló vállalkozásukhoz. Olvasás után jellemzőket találsz, amelyekhez a cégek megfelelő betűjelét kell hozzárendelned. Egy jellemzőhöz több cég is tartozhat! Az egy pont akkor jár, ha az egyes mondatokhoz tartozó összes jó választ megnevezted az értékelőlapon! (Segítségül a jellemzők után odaírtuk, hogy hány megoldás van.)

A) A Poizo csapata egy úgynevezett „smart mobil infra-fűtőtest” elkészítésén dolgozik, amely a legegészségesebb fűtési technológiát, a távoli infravörös hullámokat alkalmazza energiatakarékos módon. Az eszközt használó kis csoportok tagjai, például egy meeting résztvevői vagy egy család tagjai egyénileg tudják beállítani, személyre szabni a számukra ideális hőmérsékletet.

B) Az EVA (Extended Visual Assistant) egy olyan, mobiltelefonhoz csatlakoztatható okos szemüveg, amely vakok és gyengén látók számára készült. A készülék mesterséges intelligencia segítségével navigál a városban, ismeri fel a környező tárgyakat, szövegeket és egyéb jelzéseket, és viselőjével élőszóban ismerteti azokat. A csapat nem titkolt szándéka, hogy kiegészítse, de még inkább pótolja a nehezen beszerezhető, hosszú kiképzési idejű, drága vakvezető kutyákat.

C) A Potzak csapat applikációja segítséget nyújt azoknak a nőknek, akiknek a szülés után szétnyílt a hasizom, és ez maradandó változásokat eredményezett. Olyan speciális gyakorlatokkal, edzésprogrammal segítik az anyákat, amely mögött 15 évnyi nyílt hasizom rehabilitációs szakmai tapasztalat áll.

D) A DigID.ME egy digitális személyazonosító megoldás, amely univerzálisan segíti a hétköznapi életben a mindenféle irat nélküli, biztonságos személyazonosítást, legyen szó egy tömegközlekedési utazási szituációról vagy épp egy rendőri igazoltatásról.

E) A Dosgolpes egy hordozható okos flamenco táncpult, amely mobil applikációval összekötve egyaránt segít amatőr és profi táncosoknak ritmusérzékük fejlesztésében, lépéseik tökéletesítésében és koreográfiájuk rögzítésében.

F) A WeShop egy intelligens bevásárlókosár összehasonlító felület. A vásárló összeállítja a heti vagy havi nagy bevásárlását, amiről a rendszer megmondja, hogy összességében melyik online áruházban a legolcsóbb az adott kosár, és oda is irányítja a vevőt, megtartva a már összeállított virtuális kosarát. A csapat célja, hogy éves szinten - a nem kevés idő mellett - százezreket spóroljon meg a szolgáltatást használó háztartások számára.

G) A Frida az ételérzékenységgel küzdőknek kínál közvetett segítséget oly módon, hogy az őket kiszolgáló éttermeket glutén, laktóz, tej, tojás, liszt stb., tehát allergén anyagoktól mentes ételek előállítására oktatják, és a vendéglátóipari piac szereplőit gyűjtik, minősítik és ellenőrzik a fenti szempontok alapján.

H) A UniPie olyan alkalmazás, amely az egyetemi könyvtárak és jegyzetek tartalmát alakítja át és gyűjti össze digitális, könnyen kereshető és értékelhető, előfizethető tudássá.

I) A Cogito célja, hogy a tegnap még elsősorban intézményi jellegű egyetemi oktatás holnaptól inkább közösségi élmény legyen. Az app célja, hogy az elavult, papír alapú anyagok helyett személyre szabott, validált, up-to-date jegyzetek és az adott tudományterület napi tudását tükröző forrásanyagok álljanak az egyetemi hallgatók rendelkezésére.

J) A DynamO Pricing egy mesterséges intelligencia alapú, automatizált árazó rendszer, tanuló algoritmus. A csapat a jelenlegi tesztüzemben a megmaradt mozijegyek értékesítésére fókuszál, de a fejlesztés célja, hogy kiterjesszék a rendszer felhasználási területeit.

---

12) A cég a fogyasztóvédelem kiterjesztésével foglalkozik, amelybe beletartozik az ároptimalizálás és az egészségtudatos vásárlás segítése. (2 cég)

13) A cég amatőr szabadidős, vagy profi művészeti tevékenységhez fejleszt segítséget. (1 cég)

14) A cég támogatásában szempont volt a hazai energiafogyasztás csökkentése. (1 cég)

15) A cég a nők gyermekvállalási kedvét, egészségmegőrzését támogatja. (1 cég)

16) Ez az alkalmazás az online kereskedelemmel foglalkozó cégeket segíti. (1 cég)

17) A cég a felsőoktatásban részt vevők támogatásával foglalkozik. (2 cég)

18) Ez az alkalmazás térképi alapú, amely részben a térkép jelrendszerét használja, fejleszti. (1 cég)

19) Ez a cég azon az európai uniós pályázaton is indulhatna, amely a személyek szabad áramlásának alapelvét tenné a kor kihívásainak megfelelően biztonságosabbá. (1 cég)

20) A cég képzésekkel foglalkozik. (1 cég)

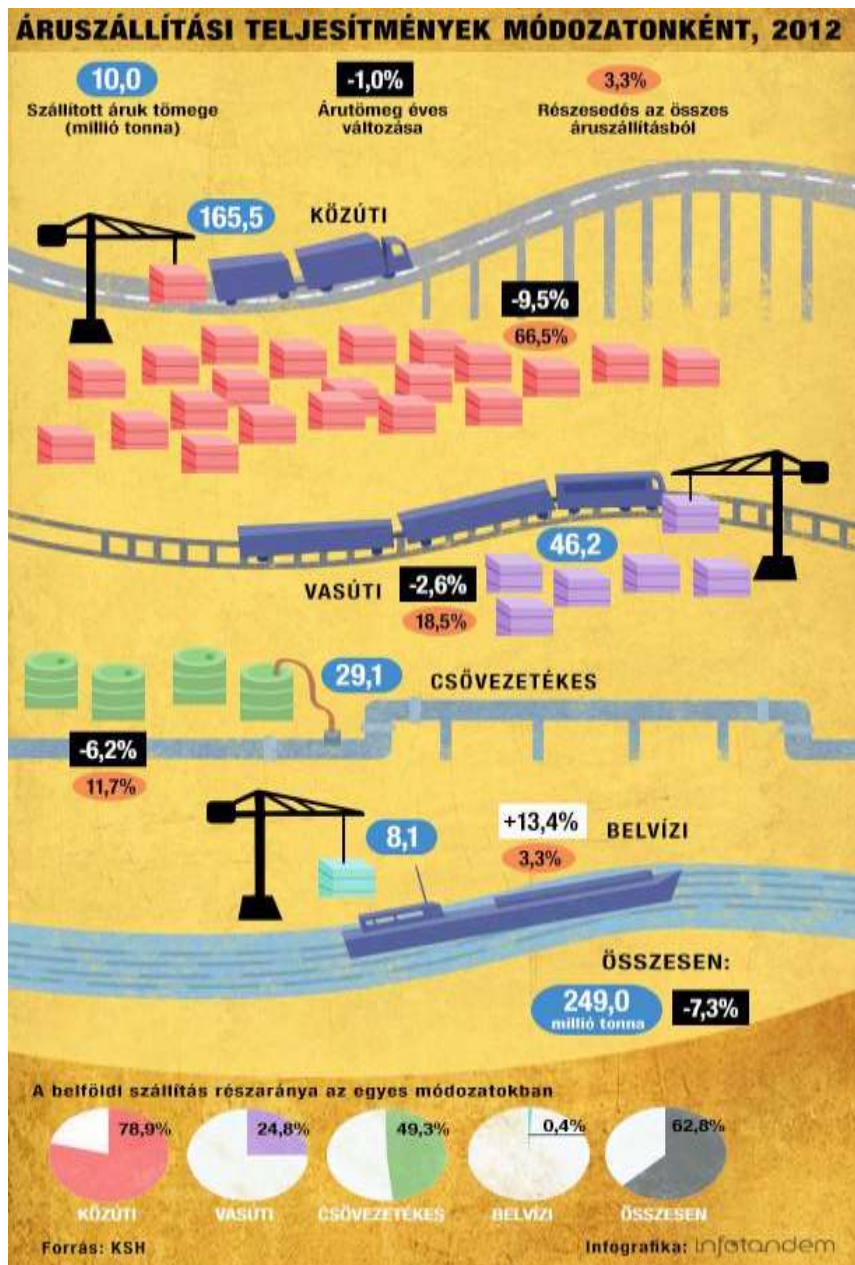
KÁRPÁTOK

Útmutató: Az alábbi szöveg a Magas-Tátrával foglalkozik. Az egyes mondatokból egy lényeges szó/kifejezés hiányzik. Az állítások alatt megtalálod a lehetséges megoldásokat. Karikázd be a megfelelőt, és vezesd át az értékelőlapra.

- 21) A Magas-Tátra _____ szerkezetű magashegység Szlovákia és Lengyelország határán.
A) függőleges irányú vetődéses
B) gyűrt, takarós
C) vulkanikus
- 22) A karbon időszaki gránitos kőzetekből álló hegység éles, _____ formálta sziklagerince észak felé nyitott patkót formálva, 26 kilométer hosszan húzódik.
A) jég
B) hó és szél
C) belső erők
- 23) A hegység legmagasabb csúcsa (Gerlachfalvi-csúcs, _____) nem a főgerincből, hanem az abból dél felé kiágazó oldalgerincből emelkedik ki.
A) 2543 m
B) 2655 m
C) 2848 m
- 24) A sziklás csúcsokat, éles gerinceket, kártornyokat és kárpiramisokat hordozó gránitmasszívumot _____ teknővölgyek szabdalják.
A) folyók által kialakított
B) törésvonalak mentén árokszerűen bezökkent
C) U keresztmetszetű
- 25) Patkószerű alaprajza és az északi oldal erősebb eljegesedése miatt két átellenes oldalán eltérő méretű jégárak alakultak ki. Északon, a patkó belsejében összefolyó jégárak hozták létre a Magas-Tátra leghosszabb gleccserét, amely _____.
A) a globális felmelegedés miatt ma is évente rövidül
B) sielési lehetőség az extrém sportot kedvelő turisták számára
C) 20–25 kilométer hosszú lehetett
- 26) A jégkorszak vége után keletkezett lépcsőkön _____ alkotva futnak le a kis patakok.
A) zuhatagokat
B) kis medencéket
C) sziklaszirteket
- 27) A teknővölgyek völgyfőiben számos _____ alakult ki.
A) hágó
B) tengerszem
C) földcsuszamlás
- 28) A tátrai tavak közül a legnagyobbak az északi, Lengyelországhoz tartozó völgyekben találhatóak. A déli oldal sziklamedencés tavai kisebbek. _____ gátolta el az alacsonyabban fekvő Csorba-tó medencéjét.
A) Kavicstakaró
B) Sziklaomlás
C) Morénasánc

SZÁLLÍTÁSI MÓDOK HAZÁNKBAN

Útmutató: Az alábbi infografika elemzésével vizsgáld meg az állításokat és dönts el, hogy igaz vagy hamis az állítás. I betűt írd az igaz, H betűt a hamis állítás esetén.

- 29) Az előző évhez képest a legkisebb árutömeg-csökkenés a csővezetékes szállítást érintette.
- 30) A külföldi szállítás aránya a közúton a legkisebb.
- 31) A legnagyobb környezeti terhelést okozó szállítási mód részesedése az összes áruszállításból nagyobb, mint a kevésbé környezetszennyező módok összesen.
- 32) Nem minden szállítási mód árutömege csökkent az előző évhez képest.
- 33) A belföldi szállítás jelentősége nagyobb a külföldinél.

- 34) A vasúti szállítás kevésbé jelentős a közútihoz képest, mert csak kötött pályán mozog, és főleg nagyvárosok közötti szállításra alkalmas.
- 35) A folyóvízi szállítás nagy lassúsága és korlátozott mozgástere miatt inkább belföldön érdemes kihasználni.
- 36) Az áruszállításban a legfontosabb, adatokkal is igazolható igény a gyorsaság, rugalmasság, és jól kiépített pálya.

NYERSANYAGOK A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

Útmutató: Az alábbiakban a Kárpátok és a Kárpát-medence fontosabb nyersanyagait vizsgáljuk. A nyersanyagok alatt jellemzőket találsz, amelyekhez a megfelelő nyersanyag betűjelét kell írnod! Előfordulhat, hogy nem egy, hanem két nyersanyagra is igaz az állítás, ez esetben akkor jár az egy pont, ha mindkét jó válasz betűjele szerepel az értékelőlapon. Segítségül jeleztük, melyek ezek a jellemzők.

A) réz	B) (kő)só	C) bauxit	D) kőolaj	E) kőszénfélék
---------------	------------------	------------------	------------------	-----------------------

- 37) A nyersanyagot tartalmazó felszíni vizek gyógyászati célból is hasznosíthatóak.
- 38) Érc tartalmú nyersanyag. (Két jó válasz.)
- 39) Hatalmas mocsári erdők pusztulásával, betemetődésével, átalakulásával keletkezett.
- 40) A nyersanyag a középidőben keletkezett különféle kőzetek málladékából, trópusi éghajlaton.
- 41) Harmadidőszaki, sekélyebb tengerek elzárt tengeröblében elpusztult élőlények maradványaiból jött létre
- 42) A timföldgyártás alapanyaga.
- 43) A legszélesebb körű, legváltozatosabb felhasználású ipari nyersanyag és energiahordozó.
- 44) Harmadidőszaki beltenger kiszáradásával keletkezett: a víz elpárolgott, a nyersanyagra rakódott egyéb kőzetek nagy nyomása átalakította a szerkezetét.
- 45) Elektromos áram előállítására használják. (Két jó válasz.)
- 46) A növényvédelem, valamint az elektromos ipar hasznosítja.
- 47) Élettanilag nélkülözhetetlen az emberi szervezet számára.
- 48) A kőzetekben található geológiai „csapda” teszi gazdaságosan kitermelhetővé.
- 49) Vulkáni utóműködés következtében, forró vizes oldatokból válik ki.
- 50) Magyarországon a Mátrában, Recsk környékén bányászták.

HAZÁNK GAZDASÁGA

Kakukktójas

Útmutató: A következő feladat hazánk gazdaságföldrajzával foglalkozik. Az alábbi négyes csoportokból válaszd ki azt a példát, amelyik nem illik a többi közé! A példa betűjelét vezesd az értékelőlapra!

51) A vegyipar telepítő tényezői alapján:

- A) nyersanyag
- B) víz
- C) nagyszámú betanított munkaerő
- D) kutatás-fejlesztés

52) A villamos berendezések gyártásakor keletkezett termékek alapján:

- A) szerszámgépek
- B) akkumulátorok, elemek
- C) világítástechnika
- D) vezetékek, kábelek

53) A magyar járműgyártás jellemzői alapján:

- A) a termékek európai piacra készülnek
- B) személyautók, mezőgazdasági gépek és teherhajók gyártása
- C) a gyárak mellett beszállító vállalkozások is foglalkoznak a termeléssel
- D) az iparág növekedése várható

54) Az ipari parkok jellemzői alapján:

- A) szakképzett munkaerő-kínálat
- B) magas színvonalon kiépített infrastruktúra, közmű-rácsatlakozási lehetőség
- C) fejlett oktatási, kutatás-fejlesztési központ
- D) jó földrajzi elhelyezkedés, autópálya vagy vasúti kapcsolat

55) A zöldmezős beruházás jellemzői alapján:

- A) munkahelyeket teremt
- B) az önkormányzatok támogatják az adóbevétel növekedése miatt
- C) szigorú környezetvédelmi szabályozás
- D) teljesen új mezőgazdasági beruházás

56) A hazai mezőgazdaság előnyös természeti feltételei alapján:

- A) az év eleji időjárási szélsőségek
- B) a talaj minősége
- C) az évi középhőmérséklet
- D) a domborzat

57) Az ipari növényekhez tartozás alapján:

- A) napraforgó
- B) lucerna
- C) szója
- D) repce

58) A magyar élelmiszergazdaság jellemzői alapján:

- A) alig 5-6 % részesedése van a GDP-ből
- B) egyes vidékeken nagyszámú munkaerőt foglalkoztat
- C) a termékek nagyobb része exportra kerül
- D) a rendszerváltáskor a földek kisbirtokként kerültek magántulajdonba

59) Élelmiszergazdasági termék:

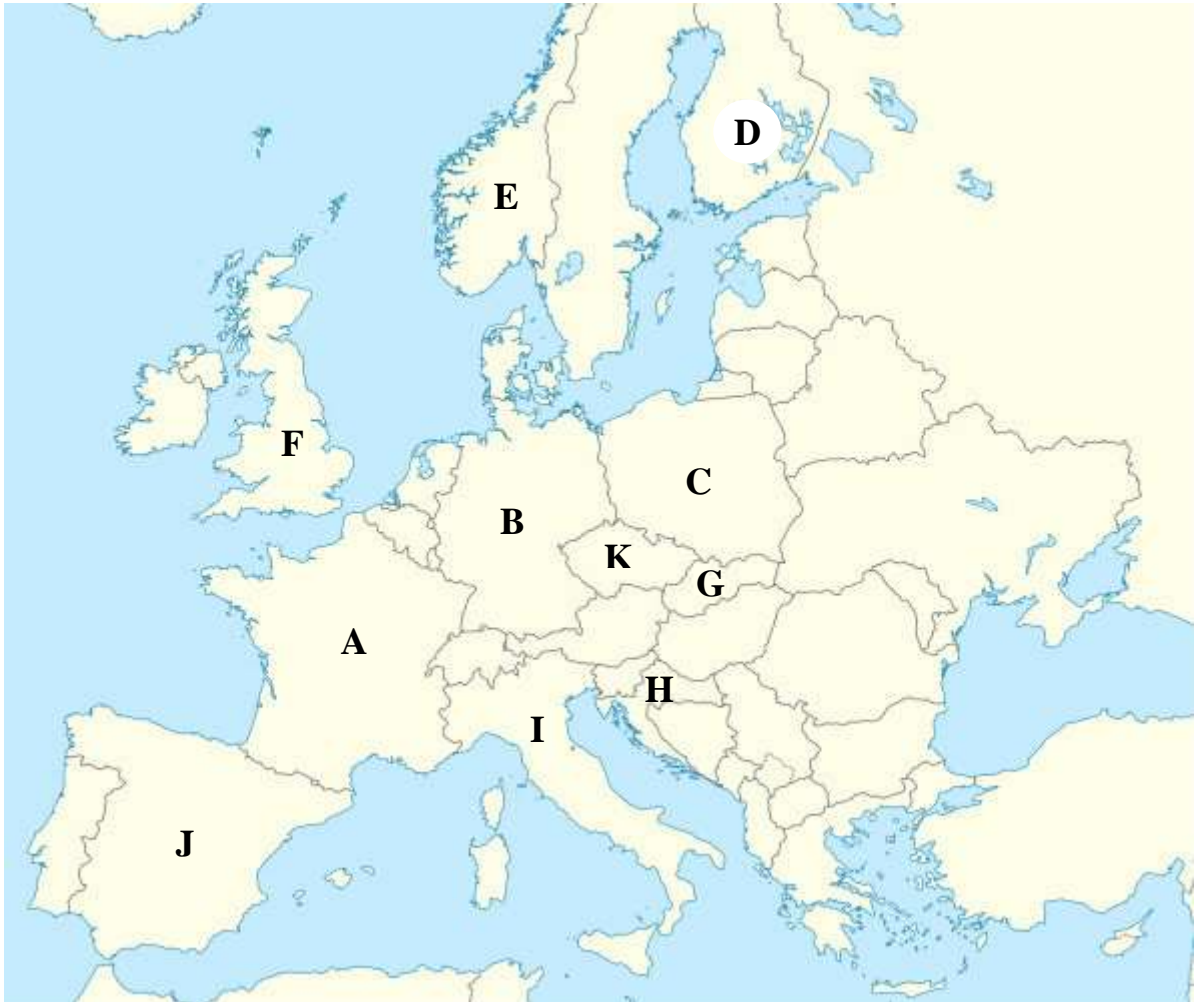
- A) margarin
- B) növényvédőszer
- C) sör
- D) keményítő

60) A kukorica jellemzői alapján:

- A) gabonaféle
- B) iparilag is hasznosítható
- C) jó talajt és elegendő csapadékot igényel
- D) elsősorban élelmiszernövényként hasznosítjuk

AZ EURÓPAI UNIÓ

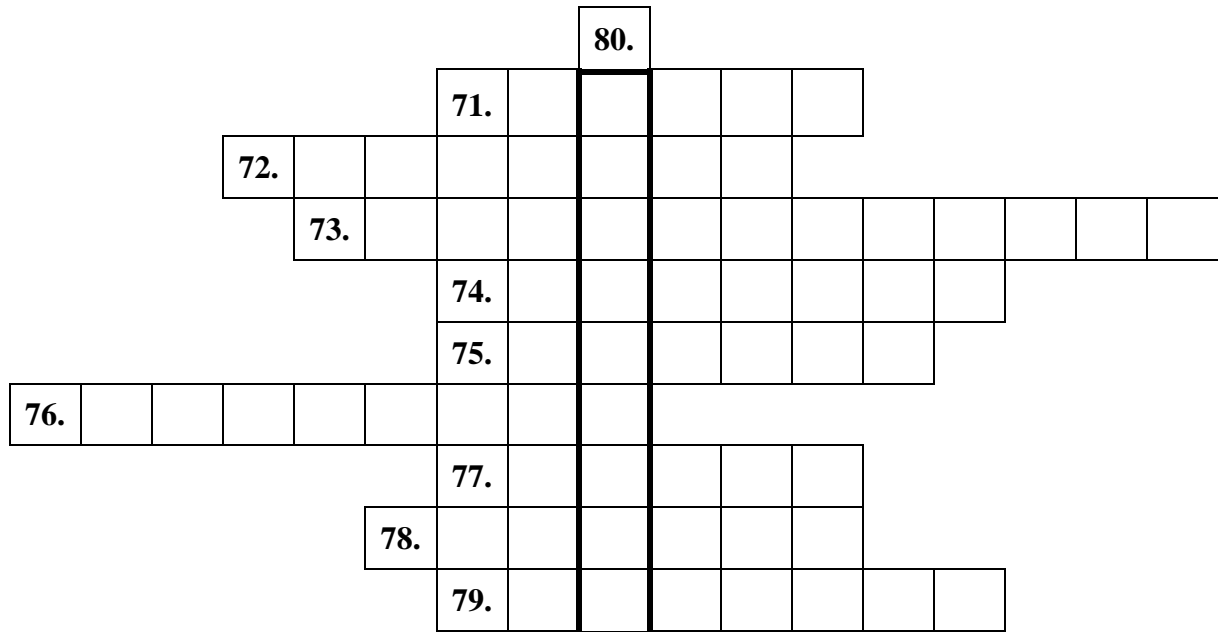
Útmutató: Az alábbi térképen néhány országot betűvel jelöltünk. A térkép alatti kijelentésekhez a megfelelő ország betűjelét kell párosítanod. Előfordulhat, hogy egy kijelentéshez több ország is csatlakozhat, ebben az esetben akkor jár az egy pont, ha minden jó választ beírsz. Egy országot többször is lehet választani.

- 61) Az ország lakosainak arányában a legnagyobb európai parlamenti képviselőszámmal rendelkező ország.
- 62) Az unióhoz utoljára csatlakozó ország.
- 63) Nem uniós tagállam.
- 64) Az ország egy része 1957-ben, a másik része 1990-ben csatlakozott az unióhoz.
- 65) A közelmúlt népszavazása alapján megindította a kiválást az unióból.
- 66) Az Európai Parlament hivatalos székhelye, havonta itt ülésezik.
- 67) A közép-európai országok közül itt vezették be az eurót.
- 68) 2004-ben, 10 országgal együtt csatlakozott az unióhoz.
- 69) Itt található az Európai Központi Bank.
- 70) Ebben az országban kötötték meg az Európai Gazdasági Közösség létrejöttéről szóló szerződést.

EURÓPA FELSZÍNE

Útmutató: A leírások alapján oldd meg a keresztrejtvényt! A megfejtéseket vezesd át az értékelőlapra!

- 71) Tengerrel elöltött, jégkorszaki, gleccser által kivájt, meredek falú völgy.
- 72) Vetődéssel kiemelt rög.
- 73) A szárazföldek közötti szűk vízi átjáró.
- 74) Két kőzetlemez egymásnak nyomulása, amelynek során gyűrthegeységek keletkeznek.
- 75) A Földközi-tenger partvidékének jellemzője – sok sziget, félsziget, öböl található itt.
- 76) Az óidőben keletkezett gyűrthegeységek lepusztulása és feldarabolása közben keletkezett közép-európai és francia-belga felszínforma.
- 77) Európa egyetlen fedetlen ősföldje.
- 78) Gleccserek által szállított hordalék, amely a Germán-Lengyel-alföld hullámos felszínének kialakításában is szerepet játszott.
- 79) Tájtypus: a jégkorszakban lecsiszolt medencék feltöltődésével keletkezett állóvizek. Finnországban, Kanadában is megtalálható.
- 80) Függőleges: a keresztrejtvény megoldása.

TELEKI PÁL ÉLETE

Útmutató: A táblázat egyik oldalán Teleki életéből vett eseményeket olvashatsz. A második oszlopban az eseményekhez tartozó kapcsolat, következmény, tudományos munka látható. Párosítsd az összetartozó gondolatokat a betűjel beírásával! Nem minden betűjelet tudsz felhasználni!

81) Első publikációja.	A) A csehszlovák-magyar határ nemzetiségi elv szerinti újrarajzolása.
82) 1909 Genf – a Francia Földrajzi Társaság Jomard-díja.	B) A Kárpát-medence nemzetiségi alapon színezett térképe, ahol vörös színnel a magyar népeiséget jelölte.
83) 1912 – amerikai utazás.	C) Háború lehetősége az angolszász hatalmakkal, német csapatok átengedése hazánk területén.
84) 1918-20 - párizsi béketárgyalások.	D) Ázsia földrajzi felfedezése.
85) 1926 – az Államtudományi Intézet megalapítása.	E) A nomád életmódot folytató kurd és arab néptörzsek bemutatása, a migráció gazdasági és politikai okai és következményei, politikai földrajzi elemzés.
86) 1924-25 – népszövetségi bizottsági megbízás.	F) Észak-Erdély magyarlakta területein a nemzetiségek jogainak biztosítása.
87) 1938 – első bécsi döntés.	G) Tájak, nagyvárosok, iparvidékek, mezőgazdasági területek, politika és közigazgatás összefüggéseinek megismerése. Ezen felismerések kapcsolták össze benne a tudomány hatását a politikára.
88) 1939 – Kárpátalja visszacsatolása hazánkhoz.	H) Revíziós törekvés miatt a Kárpát-medence államainak földrajzi, népességi, gazdasági, közlekedési viszonyainak dokumentálása.
89) 1941. Sándor Palota – Teleki öngyilkossága.	I) Atlasz a Japán-szigetek cartographiájának történetéhez.
	J) A gazdasági élet földrajzi alapjai című műve, amelyben kitér a Párizsi-medence és Mezopotámia jellegzetességeinek alapos bemutatására.
	K) Az Alföld öntözésére irányuló terv készítése, amely a Kárpátok legcsapadékosabb tájain építendő vízgyűjtők segítségével kívánja a szárazságot megoldani.
	L) Nagybátyja utazásainak meghallgatása, a Rudolf- és Stefánia-tavak, a működő vulkán felfedezésének története, a jelenségek magyarázata.

TERMÉSZETBÚVÁR

Útmutató: A TermészetBúvár folyóiratban olvasható cikkek alapján dönts el, hogy az alábbi jellemzések melyik tájra igazak. A táj betűjelével válaszol!

- A) Szigetköz
- B) Kelet-Mecsek
- C) Pilis
- D) Észak-Mezőföld (Székesfehérvár környéke)
- E) Keszthelyi-hegység

- 90) Szép panoráma látható egyik kilátójáról, amelyet az első magyar mezőgazdasági tanintézmény alapítójáról, Festetics Györgyről neveztek el.
- 91) A területet gyakran elöntő „fakadó vizeket” belvízelvezető csatornákon vezetik vissza a tájat határoló folyókba.
- 92) A táj jellegzetessége a löszgerincekkel, löszpiramisokkal tarkított löszvölgy-rendszer.
- 93) Az Óbányai-völgy különleges ferde vízesését tanösvény mutatja be.
- 94) Megtalálhatók itt kréta időszerű földrengések következtében tenger alatti hasadékokból előretörő, párna alakú kőzettestek.
- 95) A jégkorszakban keletkezett, majd a víz és szél által felhalmozott kőzetliszten kiváló minőségű feketetalaj, csernozjom képződött.
- 96) A terület alatt található hazánk második legnagyobb ivóvízbázisa.
- 97) A táj jellegzetessége, a Vadlán-lik, e különleges sziklaforma és üreg akkor keletkezett, amikor a fő kőzetanyag, a triász dolomit erősen elmállott, amit később a szél, a víz (és az ember) kimélyített.
- 98) A táj felszíni vizekben szegény, de az üledékes kőzeteket átjáró hévíz több, mint 400 ismert barlangot, barlangrendszert alakított ki.
- 99) Hazánkban csak itt található a 3000 m mélységben megrekedt, majd lassan kihűlt magmás kőzet, a fonolit.
- 100) A hegyek és az alföld, valamint folyók találkozásának stratégiai lehetőségét katonai célokra használták, amelynek nyomai ma is látogathatók a területen.

FELADATOK HOLTVERSENY ESETÉRE

Útmutató: Az alábbi kérdéseket is meg kell oldanod, de ezeket csak holtverseny esetén veszik figyelembe.

Döntsd el az állításokról, hogy igazak, vagy hamisak. Azt értékelőlapra igaz állítás esetén I, hamis esetén pedig H betűt írd!

101) Baranya megyében jellemzően sok az aprófalvas településszerkezet.

102) Budapest agglomerációjának lakossága fiatalodó korösszetételű.

103) Hazánk második legnagyobb népességű települése Szeged.

104) Az egyutcás alaprajzú település a hegyvidékek jellemző típusa.

105) Budapesten 22 kerület található.

106) Ingázásnak nevezzük, ha Budapest külső lakóövéből a lakók minden munkanap beutaznak a belvárosba közösségi közlekedéssel, majd munka után haza is térnek.

107) Városi jogot kaphat egy település akkor is, ha kis területe és kis népessége ellenére fontos gyógyászati-idegenforgalmi, vagy kulturális szerepet tölt be.

108) Van olyan település hazánkban, amelynek népességszáma évszakonként jelentősen megváltozik.

109) Minden megyei jogú város egyben megyeszékhely is.

110) Hazánkban mára a városok számának aránya nagyobb lett, mint a falvaké.